

EL LLENGUATGE

Qui és el presentador?

La frase *Un be s'ha menjat el meu oncle* —deia Gabriel Ferrater— vol dir, tant si ens agrada com si no, que el meu oncle ha estat menjat per un be: la seqüència formada per un grup nominal, un verb transitiu i un altre grup nominal, no sembla, efectivament, que pugui determinar cap altra relació sintàctica que la de subjecte, verb i complement directe. Aquesta relació, determinada per l'ordre dels mots, resulta alterada quan el primer element de la frase és un terme gramatical —per exemple, un pronom feble— que pot o ha d'exercir la funció de complement directe, cas en què el grup nominal amb què es resol la frase ja no en pot ésser sinó el subjecte: si diem *El facinerós va apallissar la tendra donzella*, l'ordre dels mots —i no llur sentit— ens indica clarament qui fou l'agressor i qui la víctima, però si diem *El va apallissar la tendra donzella*, la presència d'un pronom, *el*, complement directe, fa que l'únic grup nominal de la frase, encara que sigui *la tendra donzella*, hagi d'ésser necessàriament el subjecte, és a dir, qui va perpetrar l'agressió.

Considerant el que acabem d'exposar, si en la invitació d'un acte literari llegim, per exemple, *Jordi Ruscalleda presentarà Ignasi Torrent*, hem d'interpretar per força que el presentador serà el senyor Ruscalleda i que el senyor Torrent és la persona que serà objecte de la presentació. I, tanmateix, sembla que normalment no és pas així. La intervenció d'uns lleus valors tipogràfics —caixa alta per al nom esmentat en primer lloc i la separació en dues línies de composició d'aquest nom i la resta de la frase (que ja no seria tal resta)— potser donaran a entendre que, en realitat, Jordi Ruscalleda serà presentat per Ignasi Torrent, ajudant-hi el fet sabut que el senyor Ruscalleda és un literat amb una obra de creació important i que el senyor Torrent es dedica a la crítica literària. Però no se sap mai! Rellegim la invitació i, malgrat tot (incloent-hi la tipografia), continuem veient que diu que *Jordi Ruscalleda presentarà Ignasi Torrent*. I, altrament, si considerant la separació tipogràfica, admetem que la frase es redueix a *Presentarà Ignasi Torrent* i que *I. Torrent* n'és el subjecte —que és admetre molt— ¿on és el complement directe? Car *presentar* és un verb transitiu, que demana un complement directe —encara que només sigui un pronom feble.

Albert Jané